

BL 5-00

Bestemmelser vedrørende definitioner for flyveoperationer (BL 5-serien)*

Udgave 1, 16. december 2009

I medfør af § 82 i lov om luftfart, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 731 af 21. juni 2007, fastsæt-
ter Statens Luftfartsvæsen herved efter be-
myndigelse fra Transportministeriet, jf. be-
kendtgørelse nr. 110 af 3. februar 2009 om
Staten Luftfartsvæsens opgaver og beføjel-
ser, om kundgørelse af de af luftfartsvæsenet
fastsatte forskrifter og om klageadgang føl-
gende:

1. Definitioner

*ACAS (Airborne Collision Avoidance Sys-
tem):*

Et i luftfartøjet installeret system, som baseret
på signaler fra SSR-transponder, der opere-
rer uafhængigt af jordudstyr, forsyner piloten
med råd i forhold til konfliktende luftfartøjer,
som er udstyret med SSR-transponder.

*Acceleration Stop Distance Required
(ASDR):*

Den strækning, en flyvemaskine efter motor-
stop ved kritisk hastighed (V_1) tilbagelægger
under en afbrudt start, målt fra det punkt,
hvor starten påbegyndes, til flyvemaskinen er
bragt til fuldt stop.

Adgang til rekorderet materiale:

Ved adgang til rekorderet materiale forstås, at
man har mulighed for ved afspilning af re-
kordringsmediet eller ved rådighed over ud-
skrifter, kopier og lignende af det rekordere-
de, at blive bekendt med de oplysninger, der
er indeholdt i materialet.

ADS-aftale (ADS agreement):

En rapporteringsplan, der fastlægger betin-
gelserne for ADS data rapportering (dvs. de
data, der kræves af pågældende lufttrafiktje-
nesteenhed og hyppigheden af den ADS rap-
portering, som der skal være opnået enighed
om inden ydelsen af ADS-tjenester).

*Anm.: Aftalevilkårene vil blive udvekslet mel-
lem jordsystemet og luftfartøjet ved hjælp af en
ADS-kontrakt eller en serie af kontrakter.*

ADS-tjeneste (ADS service):

En tjeneste, der anvender informationer leve-
ret fra luftfartøjers ADS (afhængig, automatisk
overvågning).

Aerial Work:

Se Anden erhvervsmæssig luftfart.

*I BL'en er medtaget visse definitioner fra Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1008/2008 af 24. september 2008 om fælles regler for driften af lufttrafiktjenester i Fællesskabet (licensforordningen), Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 216/2008 af 20. februar 2008 om fælles regler for civil luftfart og om oprettelse af et europæiske luftfartssikkerhedsagentur, og om ophævelse af Rådets direktiv 91/670/EØF, forordning (EF) nr. 1592/2002 og direktiv 2004/36/EF som senest ændret ved forordning 1108/2009, samt Rådets forordning (EF) nr. 3922/1991 om harmonisering af tekniske krav og administrative procedurer inden for civil luftfart som senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 859/2008 af 20. august 2008 (EU-OPS-en). Ifølge artikel 189 i EØF-traktaten gælder en forordning umiddelbart i hver medlemsstat. Gengivelsen af disse definitioner i BL'en er udelukkende begrundet i praktiske hensyn og berører ikke forordningernes umiddelbare gyldighed i Danmark.

Afhængig, automatisk overvågning (Automatic Dependent Surveillance (ADS)):

En overvågningsteknik baseret på, at luftfartøjer via datalink automatisk fremsender data, der stammer fra deres navigations- og positionssystemer, og som indeholder luftfartøjsidentifikation, positionsangivelse i fire dimensioner samt yderligere relevante data.

AFIS (Aerodrome flight information service):
Flyvepladsflyveinformationstjeneste.

AFIS-enhed (Aerodrome flight information service unit):

En enhed, som yder flyveinformationstjeneste for flyvepladstrafik.

AIC (Aeronautical Information Circular):

Notits indeholdende information, der ikke er kvalificeret til udsendelse som NOTAM eller som indhold i en AIP, men som relaterer sig til flyvesikkerhedsmæssige, navigationsmæssige, tekniske, administrative eller lovmæssige forhold.

AIP AMDT (AIP Amendment):

Permanente ændringer til informationer indeholdt i AIP.

AIP SUP (AIP Supplement):

Midlertidige ændringer til informationer indeholdt i AIP af et omfang, som umuliggør udsendelse via NOTAM.

Air Operator Certificate (AOC):

Et certifikat udstedt til et foretagende til bekræftelse af, at foretagendet har den fornødne fagkundskab og struktur til at varetage sikkerheden i forbindelse med de operationer, der er angivet i certifikatet, jf. de relevante bestemmelser i fællesskabslovgivningen eller national lovgivning, alt efter omstændighederne.

AIRAC (Aeronautical Information Regulation and Control):

Betegnelse for et system til forhåndspublicering af vigtige ændringer baseret på forud fastlagte, fælles ikrafttrædelsesdatoer.

AIRMET-oplysninger (AIRMET information):

Oplysninger udstedt af et meteorologisk overvågningskontor omhandlende forekomst eller forventet forekomst af nærmere angivne

vejrphenomener, som kan have sikkerhedsmæssig indflydelse på flyvning i lav højde, og som ikke allerede er indeholdt i den udstedte vejrudsigt for flyvninger i lav højde i den pågældende flyveinformationsregion eller en del deraf.

Altimetry system error (højdemåler systemfejl):

Forskellen mellem den indikerede højde på højdemåleren og trykhøjden, der svarer til det uforstyrrede omgivende tryk.

Alvorlighed (Severity):

En fares virkning på eller konsekvens for flyvningers sikre udførelse (dvs. en kombination af niveauet for tabt adskillelse og af muligheden for at genoprette den).

Alvorlig kvæstelse (Serious injury):

En kvæstelse, som en person har pådraget sig ved en ulykke, og

- a. som nødvendiggør indlæggelse på hospital i mere end 2 døgn, hvis indlæggelse sker senest 7 dage efter den dag, hvor personen blev kvæstet, eller
- b. hvorved der er sket knoglebrud (bortset fra ukomplicerede brud på fingre, tæer eller næse), eller
- c. hvorved der er fremkommet alvorlig blødning, nerve-, muskel- eller seneskade, eller
- d. hvorved der er sket kvæstelse af et indre organ, eller
- e. hvorved der er sket 2. eller 3. gradsforbrændinger eller forbrændinger, der dækker mere end 5 pct. af kroppen, eller
- f. hvorved der er sket bevislig udsættelse for smitsomme stoffer eller skadelig stråling.

Alvorsgrad (Degree of severity):

Graduering fra 1 (som den mest alvorlige) til 5 (som den mindst alvorlige), der udtrykker omfanget af en fares indvirkning på flyvningers udførelse.

Ambulanceflyvning:

Se Helicopter Emergency Medical Service - HEMS.

Anden erhvervsmæssig luftfart:

Luftfart udført i henhold til luftfartslovens § 75, stk. 2, og efter de særlige bestemmelser i BL 5-serien.

Anm.: Anden erhvervsmæssig luftfart omfatter, men er ikke begrænset til, specialiserede luftfartsopgaver såsom landbrugsflyvning, konstruktion, luftfotografering, undersøgelse, observering, patrulje, reklameflyvning, mv.

Anonymisering:

Fjernelse fra indberetningerne af alle personlige oplysninger om indberetteren og tekniske enkeltheder, hvormed indberetterens eller andres identitet kan udledes af oplysningerne.

ASDA (Accelerate-stop distance):

Den strækning, en flyvemaskine efter motorstop ved kritisk hastighed (V_1) tilbagelægger under en afbrudt start, målt fra det punkt, hvor starten påbegyndes, til flyvemaskinen er bragt til fuldt stop.

ATS-myndighed (ATS authority):

Den myndighed, der af vedkommende stat er udpeget som ansvarlig for, at der udøves lufttrafiktjeneste i et bestemt luftrum.

ATS-rute (ATS route):

En nærmere fastsat rute oprettet for at kanalisere lufttrafik, hvor dette er nødvendigt for at udøve lufttrafiktjeneste.

Anm.: Udtrykket "ATS-rute" anvendes for at betegne en luftvej, en kontrolleret eller ikke-kontrolleret rute, en ind- eller udflyvningsvej, etc.

Automatisk terminalinformationstjeneste (Automatic terminal information service) - ATIS:

Automatisk afgivelse af gældende rutineinformationer til ankommende og afgående luftfartøjer 24 timer i døgnet eller for en nærmere specificeret del af døgnet i form af

a. D-ATIS: Ydelse af ATIS som aftalte individuelle digitale afsendelser via datalink.

b. Tale-ATIS: Ydelse af ATIS som repeterede taleudsendelser via radiotelefoni.

Ballon (Balloon):

Et ikke-kraftdrevet luftfartøj, som er lettere end luft.

Bane (Runway):

Et på en landflyveplads afmærket, rektangulært område til brug ved landing og start med luftfartøjer.

Banelys (Runway lights):

Banelys består som minimum af banekantlys, banetærskellys og baneendelys.

Banesynsvidde (Runway visual range - RVR):

Den afstand, over hvilken en pilot i et luftfartøj på en banes centerlinie kan se enten banens markeringer, banekantlysene eller banens centerlinielys.

Basedrej (Base turn):

Et drej udført af et luftfartøj under indledende indflyvning for at begynde mellemliggende indflyvning eller slutindflyvning. Flyvevejene før og efter drejet er ikke sammenfaldende.

Begrænset ejerpilot vedligeholdelse:

En ejerpilots adgang til at udføre smøring, simple eller mindre reparationsarbejder og udskiftning af små standarddele, som ikke medfører et indviklet samlingsarbejde.

Beholden kurs (Track):

Retningen af et luftfartøjs flyvevej i et givet punkt, udtrykt i grader fra nord (retvisende, misvisende eller grid).

Beredskab (Readiness):

En tjeneste, som et besætningsmedlem har påtaget sig på en fjernbase/base på havanlæg, og som kræver, at vedkommende er klar til flyvning inden for den fastsatte reaktionstid.

Beredskabsfase (Alert phase):

En situation, hvor der næres frygt for et luftfartøjs og de ombordværendes sikkerhed. Kodebetegnelse ALERFA.

Beredskabstjeneste (Stand-by duty):

En tidsperiode, hvorunder et besætningsmedlem med kort varsel skal kunne møde til tjeneste.

Beregnet ankomsttidspunkt (Estimated time of arrival - ETA):

IFR-flyvninger: Det tidspunkt, på hvilket luftfartøjet beregnes at ville ankomme over et angivet punkt, som er fastsat i relation til navigationshjælpe midler, og hvorfra en instrumentindflyvningsprocedure agtes påbegyndt, eller, hvis der ikke findes navigationshjælpe midler i tilknytning til bestemmelsesstedet, det tidspunkt, på hvilket luftfartøjet beregnes at ville ankomme over bestemmelsesstedet.

VFR-flyvninger: Det tidspunkt, på hvilket luftfartøjet beregnes at ville ankomme over flyvepladsen.

Beregnet tidsforbrug (Total estimated elapsed time):

IFR-flyvninger: Den tid, der beregnes at skulle bruges fra start og indtil ankomst over et angivet punkt, som er fastsat i relation til radionavigationshjælpe midler, og hvorfra en instrumentindflyvningsprocedure agtes påbegyndt, eller, hvis der ikke findes navigationshjælpe midler i tilknytning til bestemmelsesstedet, den tid, der beregnes at skulle bruges fra start og indtil ankomst over bestemmelsesstedet.

VFR-flyvninger: Den tid, der beregnes at skulle bruges fra start og indtil ankomst over bestemmelsesstedet.

Beslutningshøjde (Decision altitude - DA eller Decision height - DH):

En for præcisionsindflyvning angivet højde over havet (DA) eller højde over jorden (DH), i hvilken afbrudt indflyvning skal påbegyndes, hvis den visuelle reference for at kunne fortsætte indflyvningen ikke er opnået.

Beslutningspunkt (Decision point - DP):

En for ikke-præcisionsindflyvning fastsat position, hvor proceduren for afbrudt indflyvning uden underskridelse af minimumshøjden skal påbegyndes, hvis fortsat indflyvning ikke kan gennemføres med den krævede visuelle reference til bane, banelys eller indflyvningslys.

Besætningsmedlem (Crew member):

En person, der er udpeget af et luftfartsforetagende til tjeneste om bord i et luftfartøj i forbindelse med en flyvning.

Anm.: Se også flyvebesætningsmedlem og kabinebesætningsmedlem.

Betydningsfuldt punkt (Significant point):

Et nærmere angivet geografisk punkt eller sted anvendt til at angive en ATS-rute eller et luftfartøjs flyvevej eller til andre navigations- eller lufttrafiktjenestemæssige formål.

Bevægelseshæmmet person (Immobile person):

En person, som ikke selv kan bevæge sig til nærmeste nødudgang i gulvniveau under en nødevakuering.

Anm.: Blinde (svagtsynede) eller døve (tunghøre) personer omfattes ikke af begrebet "bevægelseshæmmede personer".

Bilag II luftfartøj:

Et luftfartøj, der i følge artikel 4, stk. 2, i forordning (EF) nr. 216/2008 ikke er omfattet af forordningen.

Bruger (User):

Enhver, der med ejerens tilladelse anvender et luftfartøj.

Bugsering:

Slæbning af et luftfartøj ved hjælp af et køretøj.

Bærer (Bearer):

En person, som er uddannet til at assistere bevægelseshæmmede personer.

Certificate of airworthiness

Se Luftdygtighedsbevis.

Certificate of release to service (CRS)

Se Frigivelsescertifikat.

"Chevron"-mærke:

Et mærke, der angiver afgrænsningen af den hindringsbegrænsende flade over helikopterdækkets niveau i en vinkel på 210°.

Circling (Circling):

En manøvre med visuel reference, som anvendes efter en instrumentindflyvning for at føre et luftfartøj i position til landing på en anden bane end den, til hvilken instrumentindflyvningen er blevet foretaget.

Clearway (Clearway):

Et område i forlængelse af en startbane, som af vedkommende myndighed er godkendt til overflyvning i lavere højde end 35 FT over hindringsfrit niveau i forbindelse med udflyvning efter start.

Cockpit voice recorder (CVR):

Et apparat, som registrerer tale, lyde og signaler i cockpittet.

Commercial Air Transport:

Se Erhvervsmæssig lufttransport.

Configuration Deviation List:

Et dokument etableret af organisationen med selvstændigt typeansvar for et luftfartøj og godkendt af det typeansvarlige land, som identificerer de eksterne dele af et luftfartøj, som ikke behøver at være til stede, før en flyvning påbegyndes, samt de følgende operationelle og performancebegrænsninger.

Congested Area (bymæssig bebyggelse):

Et område i en storby, by eller landsby, som anvendes hovedsagelig til beboelse, industri, eller fritidsaktiviteter.

Congested hostile environment:

Områder inden for bymæssig bebyggelse, hvor der ikke findes egnet sikkerhedslandingsområder.

COSPAS-SARSAT (COsmicheskaya Sistyema Poiska Avariynich Sudov - SeArch and Rescue SATellite-aided Tracking):

Globalt dækkende satellitbaseret alarmringssystem med positions- og identifikationsbestemmelse af 406 MHz nødradiopejlsendere.

"Crazy"-flyvning ("Crazy" flight):

Avancerede manøvrer med et luftfartøj, der udføres under start og landing samt i lav højde, uden at manøvrerne har karakter af kunstflyvning.

Dag (Day):

Tiden mellem solopgang og solnedgang.

Datalink kommunikation (Data link communications):

En kommunikationsform til udveksling af digitale informationer/meldinger via datalink.

Defined point after take-off (DPATO):

Se ICAO Annex 6, Part III.

Defined point before landing (DPBL)

Se ICAO Annex 6, Part III.

Det sikre landingsområde (Safe Landing Area - SLA):

Betegnelse for det sikre landingsområde, som i visse tilfælde kan være større end det areal, der er defineret ved D-værdien.

D-værdi (D) (D value (D)):

D-værdien (D) er den totale længde af en helikopter fra forkant af hovedrotor til bagerste del af halerotor.

EASA (European Aviation Safety Agency):

Det europæiske luftfartssikkerhedsagentur.

ED Decision:

Afgørelse truffet af EASA's administrerende direktør (Executive Director).

Effekttab (Loss of power):

Under flyvning opstået tab af motoreffekt forårsaget af teknisk forstyrrelse, hel eller delvis effektreducing eller af anden anledning, der har tilknytning til motorinstallationens funktion og er at betragte som unormal.

Effekttabsfrekvens (Loss-of-power frequency):

De i den aktuelle tidsperiode indtrufne effekttab divideret med motortimer ganget med 1.000.

Egenfart (True airspeed - TAS):

Et luftfartøjs fart gennem luften på et givet tidspunkt.

EGPWS, Enhanced Ground Proximity Warning System (Udvidet terræn advarselssystem).

EGPWS består i princippet af en GPWS-del, som advarer ud fra målt højde under flyve-

maskinen, og en FLTA-del (Forward Looking Terrain Avoidance), som advarer om foran liggende terræn bestemt ud fra en database. GPWS-delen har følgende mulige advarselsfunktioner:

- Mode 1: Excessive descent rate.
- Mode 2: Excessive closure rate to terrain.
- Mode 3: Negative climb rate or altitude loss after takeoff.
- Mode 4: Flight into terrain when not in landing configuration.
- Mode 5: Excessive downward deviation from an ILS glideslope.
- Mode 6: Advisory voice callouts, "Five Hundred" when descends to 500 feet.

FLTA-delen har to advarselsfunktioner: CFIT (Controlled flight into terrain) og PDA (Premature Descent Alert).

Ejer (Owner):

Enhver, der i det danske nationalitetsregister er registreret som ejer af et luftfartøj.

Ejerpilot:

En pilot, der har gyldigt certifikat til luftfartøjet, og som er registreret ejer af dette med højst 9 andre medejere.

ELT (Emergency Locator Transmitter):

Nødradiopejlsender, der sender på frekvenserne 121,5 og 406 MHz.

Anm.: Se også Nødradiopejlsender.

ELT (AD) (Automatic Deployable):

Automatisk aktiveret ELT med egen antenne. ELT'en er fastgjort til luftfartøjet og aktiveres samt frigøres automatisk ved G-, stress- eller vandpåvirkning.

ELT (AF) (Automatic Fixed):

Fastmonteret automatisk aktiveret ELT tilsluttet ekstern antenne.

ELT (AP) (Automatic Portable):

Fastholdt automatisk aktiveret og transportabel ELT, som let kan afmonteres og medbringes.

ELT (S) (Survival):

Bærbar ELT med fastgjort antenne. Manuelt eller automatisk aktiveret. Kan fastgøres til en person, en redningsflåde eller lignende.

EMS-flyvning (Emergency Medical Service):

Se HEMS.

En route phase:

Den del af en flyvning, der begynder, når start og indledende opstigningsfase er afsluttet, og afslutter, når indflyvningsfase til landing påbegynder.

Erhvervsmæssig flyvning (Commercial flight):

Flyvning, der kræver tilladelse i henhold til luftfartslovens § 75, stk. 1 eller 2.

Erhvervsmæssig fotograferingsflyvning (Commercial aerial photography):

Flyvning mod betaling med det formål at befordre personer, der i erhvervsøjemed fra luftfartøj foretager foto-, film- og/eller videooptagelser af jord-, sø eller luftmål.

Erhvervsmæssig luftfart:

Luftfart, der kræver tilladelse i henhold til luftfartslovens § 75. Erhvervsmæssig luftfart kan være erhvervsmæssig lufttransport eller anden erhvervsmæssig luftfart end lufttransport.

Erhvervsmæssig lufttransport (Commercial Air Transport):

Transport mod vederlag eller lejeafgift af passagerer og/eller gods.

Farligt gods (Dangerous goods):

Genstande eller stoffer, der kan medføre betydelig risiko for helbred, sikkerhed eller ejendom, når de transporteres med luftfartøj.

FATO (Final Approach and Take-Off area):

Helikopterstart- og landingsområde, et afgrænset område, inden for hvilket den sidste del af en indflyvning samt hovering eller landing med en helikopter foregår, og start med en helikopter påbegyndes. Hvor en FATO benyttes i forbindelse med Performance klasse 1 operationer, skal det afgrænsede område indeholde et areal til afbrudt start.

Firmaflyvning:

En virksomheds befordring med luftfartøj af egne ansatte som led i varetagelsen af tjenesten i virksomheden uden for de tilfælde, der er nævnt i luftfartslovens § 75, stk. 1 og 2.

FL (Flight level):

Flyveniveau.

Flight operations officer/flight dispatcher:

Anvendes ikke i dansk luftfart. Se ICAO Annex 6.

Flight rekorder (Flight recorder):

Et apparat installeret i et luftfartøj med det formål at supplere undersøgelser af havari-er/hændelser.

Flight Safety Report - FSR:

En indberetning i kort form til Statens Luftfartsvæsen via post, telefon, telefax eller e-mail af en begivenhed af væsentlig flyvesikkerhedsmæssig betydning, herunder af flåde-type- eller systemrelateret betydning.

Anm.: En FSR indsendes i henhold til BL 8-10.

Flyvebesætningsmedlem (Flight crew member):

Et certificeret besætningsmedlem, der er pålagt opgaver af betydning for føringen af et luftfartøj i flyvetiden.

Flyvehavari (Flight accident):

En begivenhed, der indtræffer i forbindelse med anvendelse af et luftfartøj fra det tidspunkt, hvor en person går ombord i luftfartøjet i den hensigt at flyve, og indtil alle er gået fra borde, og hvor

- a. nogen afgår ved døden eller kommer alvorligt til skade som følge af at være i eller på luftfartøjet eller ved direkte berøring med luftfartøjet eller noget, der hører til dette, eller
- b. luftfartøjet udsættes for skade eller strukturelle fejl, der nedsætter strukturens styrke eller luftfartøjets flyveegenskaber, og som normalt vil nødvendiggøre en større reparation eller udskiftning af de pågældende dele, eller

- c. flyet savnes eller er fuldstændig utilgængeligt.

Flyvehændelse (Flight incident):

En begivenhed, som ikke er et havari, men som indtræffer i forbindelse med anvendelsen af et luftfartøj, og som har indflydelse på eller vil kunne få indflydelse på sikkerheden forbundet med luftfartøjers anvendelse.

Flyvehøjde (Level):

Fællesbetegnelse for et luftfartøjs position i lodret linie under flyvning, udtrykt i højde over jorden, højde over havet eller i flyveniveau.

Flyvehåndbog (Aircraft flight manual):

En håndbog, som er knyttet til luftdygtighedsbeviset, og som indeholder oplysninger om de begrænsninger, inden for hvilke luftfartøjet er luftdygtigt, samt de instruktioner og informationer, der er nødvendige for luftfartøjets sikre drift.

Flyveinformationscentral (Flight information centre - FIC):

En enhed, som udøver flyveinformations- og alarmeringstjeneste.

Flyveinformationsregion (Flight Information Region - FIR):

Et nærmere afgrænset luftrum, inden for hvilket der ydes flyveinformations- og alarmeringstjeneste.

Flyveinformationstjeneste (Flight information service - FIS):

En tjeneste, der har til opgave at give råd og oplysninger af betydning for flyvningers sikre og effektive udførelse.

Flyvemaskine (Aeroplane):

Et kraftdrevet luftfartøj, som er tungere end luft, og som under flyvning hovedsagelig bæres oppe af aerodynamiske reaktioner på flader, der forbliver faste, så længe flyvebetingelserne ikke ændres.

Flyvemaskinekategori - All Weather Operations (Aeroplane categories - All Weather Operations):

De kriterier, der tages hensyn til i forbindelse med klassifikation af flyvemaskiner i kategorier, er den angivne hastighed ved passage af banetærskel (V_{at}), som er lig med stallingshastigheden (V_{so}) ganget med 1,3 eller V_{S1g}

ganget med 1,23 i landingskonfiguration ved maksimal certificeret landingsvægt. Hvis både V_{SO} and V_{S1g} kendes, skal den højeste V_{at} benyttes. De flyvemaskine kategorier, der modsvarer V_{at} værdier, er nævnt i nedenstående tabel:

Tabel 1
Flyvemaskine kategori V_{at} kt

Flyvemaskine kategori	V_{at} kt
A	< 91
B	91 - 120
C	121 - 140
D	141 - 165
E	166 - 210

Flyveniveau (Flight level - FL):

Flade med konstant lufttryk, som bestemmes med trykværdien 1013,2 hPa (1013,2 mb) som udgangspunkt, og som er adskilt fra andre sådanne flader med bestemte trykintervaller.

Anm. 1: En trykhøjdemåler kalibreret i overensstemmelse med standardatmosfæren og

- indstillet på en QNH-værdi angiver højde over havet,*
- indstillet på en QFE-værdi angiver højde over det til QFE-værdien svarende referenceplan, eller*
- indstillet på trykket 1013,2 hPa (1013,2 mb) kan anvendes for at angive flyveniveauer.*

Anm. 2: Udtrykkene "højde" og "højde over havet" anvendt i anm. 1 ovenfor angiver højdemåler værdier og ikke geometriske højder.

Flyveopvisning (Air show):

Ethvert arrangement, hvortil offentligheden tilbydes adgang, og hvor luftfartøjers manøvre dygtighed demonstreres i luften, og/eller hvor der udføres faldskærmsspring.

Flyveopvisning, civil (Air show, civil):

En flyveopvisning, der ikke arrangeres af militære myndigheder.

Flyveplads (Aerodrome):

Et bestemt område på land eller vand (omfattende bygninger, installationer og udstyr) beregnet til anvendelse helt eller delvis ved landing, start og manøvrering af luftfartøjer.

Flyveplads, godkendt (Aerodrome, approved):

En flyveplads, der af Statens Luftfartsvæsen er godkendt til en særlig aktivitet.

Flyveplads, offentlig (Aerodrome, public):

En flyveplads, der er godkendt af Statens Luftfartsvæsen, og som på nærmere fastsatte vilkår er åben for offentligheden.

Flyveplads, operations minima (Aerodrome, operating minima):

De minima, der er fastsat i henhold til

- take-off angivet i banesynsvidde (RVR), og/eller sigtbarhed, og hvis nødvendigt skydække,
- landing med præcisionsindflyvning, og landinger angivet i sigtbarhed og/eller banesynsvidde og nedgangshøjde, (DA/DH) for den pågældende operationskategori,
- landing med indflyvning og landinger med information om vertikale afvigelser, angivet som sigtbarhed og/eller banesynsvidde og nedgangshøjde (DA/DH),
- landing med ikke-præcisionsindflyvning og landinger angivet i sigtbarhed og/eller banesynsvidde, minimum nedgangshøjde (MDA/MDH) og hvis nødvendigt skydække.

Flyveplads, privat (Aerodrome, private):

En flyveplads, der ikke er offentlig.

Flyveplads trafik (Aerodrome traffic):

Al trafik på en flyveplads manøvreområde og al trafik i luften i nærheden af en flyveplads.

Anm.: Et luftfartøj er i nærheden af en flyveplads, når det befinder sig i, går ind i eller forlader dennes trafikrunde.

Flyvepladsvejrrminima (Aerodrome meteorological minima):

De meteorologiske begrænsninger, som er afgørende for, om en flyveplads må anvendes til start eller landing.

Flyveplan (Flight plan):

Specificerende oplysninger vedrørende et luftfartøjs påtænkte flyvning eller del deraf, afgivet til en lufttrafiktjenesteenhed.

Flyveredningscentral (Rescue Coordination Centre - RCC):

En central, der har til opgave inden for et nærmere angivet område at sikre en effektiv organisering af flyveredningstjeneste.

Flyveredningstjeneste (Search and Rescue - SAR):

En tjeneste, ethvert tiltag, eller anvendelse af fartøj til brug for eftersøgnings- og redningstjeneste ydet til luftfartøjer i nød samt til nød-stedte fra luftfartøjer.

Anm.: En sådan tjeneste, tiltag eller fartøj behøver ikke nødvendigvis være udpeget eller udrustet til formålet, men kan med fordel anvendes i forbindelse med eftersøgnings- og redningstjeneste ydet til luftfartøjer i nød.

Flyverådgivningstjeneste (Air Traffic Advisory Service):

En tjeneste, som udøves i luftrumsklasse F, for at sikre adskillelse mellem IFR-flyvning, hvor dette er muligt.

Flyvesigtbarhed (Flight visibility):

Sigtbarheden fremefter fra cockpittet i et luftfartøj under flyvning.

Flyvesikkerhed (Safety):

Friholdt for uacceptable risici.

Flyvesikkerhedsdokumentation:

De dokumenter, som en operatør etablerer, og som samler og organiserer alt nødvendig information vedrørende flyve-, teknisk- og jordoperationer, og som minimum indeholder en operations- og vedligeholdelsesmanual.

Flyvesikkerhedsfremmende foranstaltninger (Safety promotion):

Specificerede fremgangsmåder for formidling af flyvesikkerhedsrelaterede emner med henblik på at sikre en flyvesikkerhedskultur omkring sikre arbejdsmetoder i virksomheden.

Flyvesikkerhedsmæssig begivenhed (begivenhed) (Flight safety occurrence (occurrence)):

Enhver driftsforstyrrelse, fejl, mangel eller andet irregulært forhold af betydning for flyvesikkerheden, som ikke har medført et flyvehavari eller en flyvehændelse, jf. luftfartslovens § 135 og BL 5-40.

Anm.: De forhold, der er nævnt i bilag 5-9 til BL 8-10, er omfattet af definitionen.

Flyvesikkerhedsmæssige hændelser (Safety incidents):

Flyvehavarier, alvorlige flyvehændelser og flyvehændelser samt andre mangler eller funktionsfejl ved et luftfartøj, dets udstyr og enhver del af lufttrafiktjenestesystemet, som benyttes eller agtes benyttet til formålet eller i forbindelse med luftfartøjets anvendelse eller med udøvelse af lufttrafikstyring eller et luftfartøjs navigationshjælpemiddel.

Flyvesikkerhedsmæssige krav (Safety requirements):

Krav, som defineret ud fra en risikoreduktions strategi vil tilfredsstille et bestemt sikkerhedsmæssigt mål. Kravene kan f.eks. omfatte organisationsmæssige forhold, procedurer, funktionsmæssige forhold, samspilsmæssige krav eller miljømæssige karakteristika.

Flyvesikkerhedsniveau (TLS) (Target level of safety):

Et niveau for den sikkerhed, der skal tilstræbes i en given sammenhæng vurderet under henvisning til en accepteret risiko.

Flyvesikkerhedsovervågning (Safety monitoring):

En systematisk handling udført med henblik på at opdage ændringer, som berører ATM systemet, med det særlige mål at identificere, at der kan opnås et acceptabelt eller tolerabelt flyvesikkerhedsniveau.

Flyvesikkerhedspolitik (Safety policy):

En virksomheds erklæring om dens grundlæggende fremgangsmåde for at opnå et acceptabelt eller tolerabelt flyvesikkerhedsniveau.

Flyvesikkerhedsstyring (Safety management):
Styring af aktiviteter med det formål at sikre et højt flyvesikkerhedsniveau, der mindst opfylder de fastsatte luftfartsmyndighedskrav.

Flyvesikkerhedsstyringsfunktion (Safety management function):

En ledelsesfunktion med organisatorisk ansvar for udvikling og vedligeholdelse af et effektivt flyvesikkerhedsstyringssystem.

Flyvesikkerhedsstyringssystem (Safety Management System (SMS)):

En systematisk og entydig fremgangsmåde, som angiver de aktiviteter inden for flyvesikkerhedsstyring, som varetages af en virksomhed, og som anvendes for at opnå et acceptabelt eller tolerabelt flyvesikkerhedsniveau.

Flyvesikkerhedsundersøgelse (Safety survey):

En systematisk gennemgang med henblik på at foreslå forbedringer, hvor dette måtte være nødvendigt, at fastslå det aktuelle flyvesikkerhedsniveau og at bekræfte efterlevelse af relevante dele af flyvesikkerhedsstyringssystemet.

Flyvesikringstjeneste (Air Navigation Services):

Fællesbetegnelse for lufttrafiktjeneste, telekommunikationstjeneste og flyvevejrtjeneste.

Flyvestatus (Flight status):

Angivelse af, om et bestemt luftfartøj kræver særlig behandling af lufttrafiktjenesteenheder.

Flyvetid (Flight time)- flyvemaskiner:

Den samlede tid fra det øjeblik, et luftfartøj ved egen kraft sætter sig i bevægelse for at starte, til det øjeblik, det er i ro efter afsluttet flyvning.

Anm.: Udtrykket flyvetid, som her defineret, er analogt med udtrykkene "block-to-block time" og "chock-to-chock time", dvs. tiden fra det øjeblik luftfartøjet bevæger sig fra lastestedet, til det stopper på lossestedet.

Flyvetid (Flight time)- helikopter:

Den samlede tid fra det øjeblik, at en helikopter starter motor(er), indtil motor(er) er slukket og rotorbladene standset efter landing.

Flyvetilladelse (Flight permit):

En tidsbegrænset tilladelse til på visse vilkår at operere et luftfartøj, for hvilket der ikke er udstedt et luftdygtighedsbevis, eller hvis luftdygtighedsbevis ikke er gyldigt.

Flyvetjenesteperiode (Flight Duty Period - FDP):

Den tid mellem to hvileperioder, bortset fra lokaltransport, hvor et besætningsmedlem påbegynder tjenesten før en flyvning eller flere på hinanden følgende flyvninger, til det tidspunkt, hvor besætningsmedlemmet er fritaget for al tjeneste efter at have afsluttet flyvningen eller flyvningerne.

Flyvevej (Track):

Den lodrette projektion på jordens overflade af et luftfartøj under flyvning. Retningen i et givet punkt udtrykkes i grader fra nord (retvisende, misvisende eller grid).

Forbudt område (Prohibited area):

Et nærmere afgrænset luftrum over en stats territorium eller territoriale farvand, inden for hvilket flyvning er forbudt.

Forebyggende vedligeholdelse:

En ejerpilots adgang til at udføre smøring, simple eller mindre reparationsarbejder og udskiftning af små standarddele, som ikke medfører et indviklet samlingsarbejde.

Formationsflyvning (Formation flights):

Flyvning, hvor to eller flere luftfartøjer flyver med visuel reference til hinanden, og hvor afstanden mellem luftfartøjerne er nedsat, således at luftfartøjerne i forhold til anden lufttrafik udgør en sammenhængende flyvning.

Formidlingstjeneste (Meteorological communication service):

En tjeneste, der omfatter indhentning af meteorologiske oplysninger og videregivelse af disse til luftfartsforetagender, flyvebesætningsmedlemmer, lufttrafiktjenesteenheder, lufthavnsadministrationer og andre, der er beskæftiget med luftfart.

Forplads (Apron):

Et på en landflyveplads afgrænset område, som er beregnet til luftfartøjers ophold under optagning eller afsætning af passagerer eller

gods, tankning, parkering eller vedligeholdelse.

Forudbestemt punkt (Pre-determined point - PDP):

Et forudbestemt punkt, hvorfra flyvning kan fortsættes til enten destinations- eller alternativflyvepladsen.

Forventet afgangstidspunkt (Estimated off-block time):

Tidspunktet, på hvilket luftfartøjet forventes at påbegynde udkørsel til start.

Forventet indflyvningstidspunkt (Expected approach time):

Tidspunktet, på hvilket en flyvekontrolenhed forventer, at et ankommende luftfartøj efter en forsinkelse vil forlade ventepunktet for at fuldføre indflyvning til landing.

Anm.: Det aktuelle tidspunkt, på hvilket ventepunktet forlades, vil være afhængig af indflyvningsklareringen.

Fragtluftfartøj (Cargo aircraft):

Ethvert luftfartøj, bortset fra et passagerluftfartøj, som anvendes til transport af gods eller fragt.

Fridag (En enkelt dag fri fra tjeneste):

En enkelt dag fri fra tjeneste omfatter to lokale nætter. Der kan indgå en hvileperiode som en del af en dag fri fra tjeneste.

Frigivelsescertifikat (Certificate of release to service (CRS)):

EASA Form 1 eller tilsvarende (FAA Form 8130-3, TCCA 24-0078, JAA Form One udstedt før 28. september 2004).

Gennemgangshøjde (Transition altitude - TA):

Den højde over havet, i eller hvorunder et luftfartøjs lodrette position (flyvehøjde) kontrolleres med reference til middelvandstanden.

Ground handling:

Ground handling er samlebetegnelsen for tjenesteydelser, der foregår i en lufthavn og som anvendes af lufthavnens brugere (dvs. flyselskaberne), herunder passagerbetjening, bagagebetjening, rengøring og servicering af

flyene, brændstof- og oliehandling, transport på jorden samt catering.

Grænse for hindringsfrihed (Obstacle clearance limit - OCL):

Den minimumshøjde over flyvepladsens niveau, under hvilken den foreskrevne hindringsfrihed ikke kan overholdes under indflyvning eller i tilfælde af afbrudt indflyvning.

Gældende flyveplan (Current flight plan):

Flyveplanen inklusive eventuelle ændringer, fremkommet ved senere klareringer.

Havanlæg (Offshore installation):

Platform eller anden indretning på havet. Havanlæg omfatter både faste og mobile havanlæg.

Havanlæg, fast (Offshore installation, stationary):

Platform, der permanent er opstillet på havbunden.

Havanlæg, mobilt (Offshore installation, mobile):

Havanlæg, som kan flyttes fra en position til en anden ved forsejling eller bugsering, og som er tiltænkt anvendt på flere forskellige positioner i dets levetid, herunder følgende skibe: Boreskibe, dykkerskibe, flydende produktionslager- og afskibningsenheder samt kabel- og rørledningskibe, men ikke andre skibe.

Helikopter (Helicopter):

Et luftfartøj, der er tungere end luft, og som under flyvning bæres oppe ved luftens virkning på en eller flere motordrevne rotor, der drejer sig om i hovedsagen lodrette akser.

Helikopter, klasse 1 (Helicopter, performance class 1):

En helikopter, der i tilfælde af et kritisk motorbortfald er i stand til at lande inden for den afbrudte startdistance, der er fastsat af vedkommende myndighed (RTODR Rejected take-off distance required) eller afhængig af, hvornår motorbortfaldet finder sted, at foretage en sikker flyvning til et egnet landingsområde.

Helikopter, klasse 2 (Helicopter, performance class 2):

En helikopter, der i tilfælde af kritisk motorbortfald, er i stand til at fortsætte flyvningen, undtagen hvor fejlen opstår tidligt i startforløbet (take-off manoeuvre) eller sent i landingsforløbet. I disse tilfælde vil landing være nødvendig.

Helikopter, klasse 3 (Helicopter, performance class 3):

En helikopter, der i tilfælde af kritisk motorbortfald på ethvert tidspunkt af flyvningen vil medføre, at landing kan blive nødvendig for flermotors helikopter, men vil være nødvendig for en-motors helikopter.

Helikopterdek (Helideck):

Helikopterflyveplads på havanlæg.

Helikopterdekleder (Helicopter landing officer - HLO):

En særligt uddannet person, der forestår den daglige ledelse af arbejdet i forbindelse med helikopteroperationer på et havanlæg.

Helikopterflyveplads (Heliport):

En flyveplads eller et nærmere afgrænset område på bygningsværk, beregnet til udelukkende eller delvis brug for helikoptere, der lander, starter, kører eller manøvrerer i lav højde.

Helikopter Performanceklasse 1 operationer:

Operationer, der i tilfælde af en fejl på den kritiske motor muliggør, at helikopteren er i stand til at lande inden for den distance, der er til rådighed for en afbrudt start, eller til at fortsætte flyvningen sikkert til et passende landingsområde, afhængig af hvornår fejlen indtræffer.

Helikopter Performanceklasse 2 operationer:

Operationer, hvor der i tilfælde af en fejl på den kritiske motor er performance til rådighed, der muliggør, at helikopteren kan fortsætte flyvningen sikkert, bortset fra hvis fejlen opstår under startmanøvren eller sent i landingsmanøvren, i hvilke tilfælde en tvungen landing kan være nødvendig.

Helikopter Performanceklasse 3 operationer:

Operationer, hvor en motorfejl på ethvert tidspunkt under en flyvning kan gøre en tvun-

gen landing nødvendig for en flermotoret helikopter, men vil nødvendiggøre det for en enmotoret helikopter.

Anm.: For øvrige definitioner på helikopter performance henvises til ICAO Annex 6, Part III.

Helikopterrullevej:

En rullevej på jorden til brug alene for helikoptere.

Helikopter start- og landingsområde (Helicopter take-off and landing area):

Et afgrænset område, inden for hvilket den sidste del af en indflyvning samt hovering eller landing med en helikopter kan foregå, og start med en helikopter påbegyndes. Dette område kan være placeret over vand.

HEMS (Helicopter Emergency Medical Service):

Flyvning, hvor formålet er at udføre transport med helikopter, som er direkte forbundet med

- a. Alvorligt syge eller tilskadekomne personer med deres pårørende og medicinsk personale til et sted med faciliteter, der er bydende nødvendige for deres behandling.
- b. Medicinsk personale, som kræves for at udføre bydende nødvendige opgaver.
- c. Livsvigtige medicinske forsyninger, såsom udstyr, blod, organer og medicin.
- d. Nødvendig flyvning i forbindelse med afhentning af personer eller medicinske forsyninger, jf. pkt. a, b og c.

Anm.: Helikopteroperatør, der udfører HEMS, skal være godkendt i henhold til BL 5-50.

Hindring (Obstacle):

Enhver fast, midlertidig eller permanent, eller flytbar genstand eller dele heraf, der befinder sig på et område, der er beregnet til luftfartøjer manøvrering på jorden, eller gennemskærer en nærmere angivet flade, hvis formål er at beskytte luftfartøjer under flyvning.

Hindringsbegrænsende flade (Obstacle limitation surface):

Flere flader etableret omkring en flyveplads med det formål at skabe hindringsfrihed for luftfartøjers manøvrering i forbindelse med start og landing.

Hindringsfrit stigeområde (Clearway):

Et afgrænset, rektangulært område på jorden eller vandet, der kontrolleres af vedkommende myndighed og er udpeget eller forberedt som et anvendeligt område, gennem hvilket et luftfartøj kan udføre en del af dets udflyvning til en nærmere angivet højde.

Hindringsfri højde (Obstacle clearance altitude/height - OCA/OCH):

Den laveste højde over havet (OCA) eller alternativt den laveste højde over det relevante banetærskel- eller lufthavnsniveau (OCH), fastsat i overensstemmelse med de pågældende kriterier for hindringsfrihed.

Hjemmebase (Home Base):

Det tjenestested, der er angivet af luftfartsforetagendet, og hvor besætningsmedlemmet normalt starter og afslutter en flyvetjenesteperiode eller en serie af flyvetjenesteperioder, og hvor luftfartsforetagendet normalt ikke er ansvarlig for indkvartering og lokaltransport.

Hostile environment (helikopter):

De områder, hvor

- a. en sikkerhedslanding ikke kan gennemføres på grund af, at overfladens beskaffenhed og omgivelserne er for ringe, eller
- b. de personer, der er ombord en helikopter, ikke kan beskyttes mod elementerne, eller
- c. eftersøgnings- og redningsenheders reaktionstid eller kapacitet ikke svarer til den forventede udsættelse for elementerne, eller
- d. der er en uacceptabel risiko og fare for tredjepersoner på landjorden eller for ejendomme.

Hoverlane (Air taxiway):

En markering uden for start- og landingsområder, rulleveje og forpladser beregnet til at skulle følges af helikoptere, der normalt manøvrerer under jordefekt (ground effect) over flyvepladsens område med en fart over jorden mindre end 20 KT.

Hover-taxiing (Air-taxiing):

En helikopters bevægelse normalt under jordefekt (ground effect) over flyvepladsens område med en fart mindre end 37 km/t (20 KT).

Anm.: Den aktuelle højde kan variere, og nogle helikoptere kræver air-taxiing over 8 m (25 FT) GND for at reducere jordefekt turbulens eller for at sikre frigang for underhængende last.

Human factors principles (principper i menneskelige faktorer):

Principper, som er gældende for design, certificering, training, operationer og vedligeholdelse i luftfarten, og som søger en forbindelse mellem de menneskelige faktorer og andre systemkomponenter.

Human performance:

Menneskelig formåen og begrænsninger, som har betydning for sikkerhed og effektivitet af luftfartsoperationer.

Hvileperiode (Rest period):

En periode af en nærmere angivet mindste varighed, hvori et besætningsmedlem er fritaget for tjeneste, og har adgang til hvile i en seng udenfor luftfartøjet.

Hændelse (Flyvehændelse) (Incident):

En begivenhed, som ikke er et havari, men som indtræffer i forbindelse med anvendelsen af et luftfartøj, og som har indflydelse på eller vil kunne få indflydelse på sikkerheden forbundet med luftfartøjets anvendelse.

Hængende last (Hanging cargo):

Enhver form for last, som under flyvning er anbragt uden for en helikopters krop, og som kan udløses af et besætningsmedlem.

Hævet helikopterflyveplads (Elevated heliport):

En helikopterflyveplads, der er placeret på en struktur (bygning, konstruktion og lignende) på land, der er hævet mere end 3 m over det omgivende terræn.

Højde (Height):

Den lodrette afstand fra et angivet referenceplan til et niveau, et punkt eller en genstand betraget som værende et punkt.

Højde over havet (Altitude):

Den lodrette afstand fra middelvandstanden til et niveau, et punkt eller en genstand betraget som værende et punkt.

IAP (Integrated Aeronautical Information Package):

En samling luftfartsinformationer bestående af AIP, AIP SUP, AIC, NOTAM og PIB.

ICAO-TI (ICAO Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air):

Organisationen for International Civil Luftfarts tekniske instruktioner for sikker lufttransport af farligt gods, dokument 9284-AN/905, i seneste udgave.

IFR (Instrument flight rules):

Instrumentflyvereglerne.

IFR-flyvning (IFR flight):

Flyvning udført i overensstemmelse med instrumentflyvereglerne.

Ikke-præcisionsindflyvning (Non-precision approach):

En instrumentindflyvning, hvor der anvendes et eller flere radionavigationshjælpemidler, der kun giver løbende information om luftfartøjets laterale afvigelser fra den tilsigtede indflyvningslinje (NDB, VOR, SRE, ILS uden GP og lignende hjælpemidler).

Ildfast materiale (Fireproof material):

Et materiale, der er i stand til at modstå varme lige så godt som eller bedre end stål, når dimensionerne i begge tilfælde svarer til det særlige formål.

IMC (Instrument meteorological conditions):

Se instrumentvejrforhold.

Indflyvnings- og landingsfase for helikopter:

Den del af en indflyvning til landing eller go-arounds punktet fra

- a. 300 m (1.000 FT) over FATO højde, eller
- b. påbegyndelse af nedstigningen fra en route højde.

Indhentende luftfartøj (Overtaking aircraft):

Et luftfartøj, der nærmer sig et andet luftfartøj bagfra under en vinkel, der er mindre end 70° målt fra det indhentede luftfartøjs længdeakse.

Indikeret hastighed (Indicated airspeed - IAS):

Den hastighed, der aflæses på fartmåleren.

Indleveret flyveplan (Filed flight plan):

Flyveplanen, som den er indleveret af fartøjschefen eller dennes stedfortræder til en lufttrafikjenesteenhed, og uden efterfølgende ændringer.

INO (International NOTAM Operations):

Formidling af NOTAM via EAD.

Inspektion før flyvning:

Undersøgelser med henblik på at konstatere tegn på svækkelse, funktionssvigt, tolerance-svigt, manglende smøring eller fejlagtig justering (afvigelse mellem specificeret og faktisk tilstand).

Instrumentindflyvningsprocedure (Instrument approach procedure):

En serie forudbestemte manøvrer, som udføres under anvendelse af flyveinstrumenter. Manøvrerne er beskyttet mod hindringer fra indflyvningspunktet eller fra begyndelsen af en fastsat indflyvningsrute til et punkt, hvorfra landing kan udføres, og i tilfælde af, at landing ikke udføres, til en position, hvor kriterierne for hindringsfrihed under venteflyvning eller strækflyvning gælder.

Instrumentvejrforhold (Instrument meteorological conditions - IMC):

Vejrforhold, udtrykt i værdier for sigtbarhed, afstand fra skyer og skydækkeshøjde, der er mindre end de minima, der er fastsat for visuelle vejrforhold.

Integreret overlevelsedragt (integrated survival suit):

En overlevelsedragt, der overholder kravene for både en kombineret overlevelsedragt og redningsvest.

Intern flyvning (Internal flying):

Ved intern flyvning forstås i BL 5-24 flyvninger inden for grønlandsk område, bortset fra flyvninger til og fra Grønland, hvor der i Grønland foretages højst 2 landinger.

Interception (Interception):

En militær handling rettet mod et luftfartøj, oftest med henblik på at fastslå dets identitet.

Kabinebesætningsmedlem (Cabin attendant):

Et certificeret besætningsmedlem, der er pålagt andre opgaver end føringen af et luftfartøj i flyvetiden.

Kategori I operation (Category I operation):

En præcisionsindflyvning med en beslutningshøjde ikke lavere end 60 m (200 FT) over banetærsklens niveau. Banesynsvidden skal være mindst 550 m eller sigtbarheden mindst 800 m.

Kategori II operation (Category II operation):

En præcisionsindflyvning med en beslutningshøjde lavere end 60 m (200 FT), men ikke under 30 m (100 FT) over banetærsklens niveau, og en banesynsvidde tilpasset den pågældende flyvnings grad af automation.

Kategori III operation (Category III operation):

En præcisionsindflyvning med en beslutningshøjde lavere end 30 m (100 FT) over banetærsklens niveau, og en banesynsvidde tilpasset den pågældende flyvnings grad af automation.

Klarering (Air traffic control clearance):

Tilladelse til at udføre lufttrafik i overensstemmelse med de nærmere betingelser, der er angivet af en flyvekontrolenhed.

Klareringsgrænse (Clearance limit):

Det punkt, hvortil et luftfartøj har modtaget klarering.

Kontrolleret flyveplads (Controlled aerodrome):

En flyveplads, hvor der ydes flyvekontrolltjeneste for flyvepladstrafik.

Kontrolleret flyvning (Controlled flight):

Enhver flyvning, for hvilken der er udstedt en klarering.

Kontrolleret luftrum (Controlled airspace):

Et nærmere afgrænset luftrum, inden for hvilket der ydes flyvekontrolltjeneste til IFR-flyvninger og til VFR-flyvninger i overensstemmelse med luftrumsklassifikation.

Anm.: Kontrolleret luftrum er en fællesbetegnelse, som dækker ATS-luftrum klasse A, B, C, D og E.

Kontrolområde (Control area - CTA):

Et kontrolleret luftrum, der strækker sig opover fra en fastsat grænse over jordens eller vandets overflade.

Kontrolzone (Control zone - CTR):

Et kontrolleret luftrum, der strækker sig opover fra jordens eller vandets overflade til en fastsat øvre grænse.

Kritisk fase (Emergency phase):

Fællesbetegnelse for uvishedsfase, beredskabsfase og nødfase.

Kritisk flyvepladszone:

En kritisk flyvepladszone er en zone omkring og over en offentlig godkendt flyveplads (godkendt til natbeflyvning) eller en militær flyvestation, hvorpå der foregår civil lufttrafik. Zonens ydre grænse er beliggende i en radius af 18,5 km (10 NM) fra centrum for den eller de baner, der hører til flyvepladsen, og zonen strækker sig op til en højde af 3500 FT (1067m) over DNN.

Kritisk hastighed V_1 (Critical engine-failure speed V_1):

Den værdi af indikeret fart, der er specificeret i flyvehåndbogen, og som definerer grænseværdien imellem det lavere hastighedsområde, inden for hvilket starten forudsættes af-

brudt i tilfælde af motorstop, og det højere hastighedsområde, inden for hvilket starten forudsættes fuldført i tilfælde af motorstop.

Kritisk luftrumzone:

Den kritiske luftrumzone er beliggende i luftrummet over 3500 FT DNN overalt inden for dansk område.

Krævet navigationsnøjagtighed (Required Navigation Performance - RNP):

En angivelse for den navigationsnøjagtighed, der er nødvendig for flyvning i et nærmere angivet luftrum.

Krævet navigationstype (RNP type):

En maksimumværdi, angivet som distance i nautisk mile, fra den forventede position som flyet finder sig under mindst 95 % af flyvningen.

Kunsthøjflyvning (Aerobatic flight):

Manøvrer, der udføres med et luftfartøj for at opnå en brat ændring af flyvestillingen, en unormal flyvestilling eller unormal ændring af hastigheden.

Kørsel (Taxiing):

Et luftfartøjs bevægelse ved egen kraft på en flyveplads, bortset fra start og landing. For en helikopter tillige flyvning over flyvepladsen i ground effect med kørselshastighed.

Landbrugsflyvning (Agricultural aviation):

Sprøjtning, pudring, tilsåning eller gødskning af skov- og landbrugsarealer fra luftfartøj.

Landing decision point (LDP):

Se ICAO Annex 6, Part III.

Landingsdistance, krævet (Landing Distance Required):

Den i flyvehåndbogen angivne mindste banelængde, som skal være til rådighed for landing, for at en flyveplads kan optages i drifts-flyveplanen som destinations- eller alternativ-flyveplads.

Landingsdistance til rådighed (Landing Distance Available - LDA):

Længden af den del af en landingsbane, som af vedkommende myndighed er godkendt til brug for landing.

Landingsområde (Landing area):

Et på en helikopterflyveplads til brug ved start og landing med helikoptere fastlagt område.

Ledningsinspektion (Power line inspection):

Flyvning i lav højde langs ledninger med det formål at udføre inspektion eller rengøring af ledninger, master eller anlæg i tilknytning hertil.

Licens (Operating licence):

En tilladelse udstedt af den kompetente licensudstedende myndighed til et foretagende til at udføre trafikflyvning som angivet i licensen.

Anm.: Trafikflyvning er en flyvning eller en række flyvninger med transport af passagerer, fragt og/eller post mod vederlag og/eller lejeafgift, jf. forordning 1008/2008 (licensforordningen).

Lokal dag:

En 24 timers periode, der begynder kl. 00.00 lokal tid.

Lokal nat:

En otte timers periode mellem kl. 22.00 og kl. 08.00 lokal tid.

Luftdygtighedsattest (Airworthiness release certificate):

Attestation for,

- a. at et luftfartøjs luftdygtighed er genetableret efter overhaling, reparation, ændring eller installation af motor, propel, apparatur eller komponent,
- b. at materiel til brug i luftfartøjer er luftdygtigt eller er luftdygtigt efter vedligeholdelse eller ændring.

Luftdygtighedsbevis, standard (Certificate of airworthiness):

Et luftdygtighedsbevis, som anerkender, at et luftfartøj opfylder gældende luftdygtighedskrav, og som er udstedt eller betragtes som værende udstedt i overensstemmelse med Part 21 for luftfartøjer, der er omfattet af forordning (EF) nr. 216/2008, eller i overensstemmelse med ICAO Annex 8 og danske luftdygtighedsbestemmelser for luftfartøjer,

der ikke er omfattet af forordning (EF) nr. 216/2008.

Luftdygtighedsdirektiv (LDD) (Airworthiness directive):

Et af Statens Luftfartsvæsen udstedt påbud om inspektion, udskiftning eller ændring af allerede godkendt materiel.

Luftfartens mobile tjeneste (Aeronautical mobile service):

En kommunikationstjeneste mellem luftfartsstationer og luftfartøjer, mellem luftfartøjer indbyrdes og mellem luftfartøjer og redningsfartøjer. Automatiske nødradiopejlsendere indgår i denne tjeneste på angivne nødfrekvenser

Luftfartsdata (Aeronautical Data):

En repræsentation af aeronautiske fakta, koncepter eller instruktioner i et formaliseret format, der er velegnet til kommunikation, fortolkning eller behandling.

Luftfartsforetagende (Operator):

En person, et selskab eller andet foretagende, der har til formål at beskæftige sig med flyvevirksomhed.

Luftfartsinformation (Aeronautical information):

Information, som er resultatet af indsamling, analyse og formatering af luftfartsinformation.

Luftfartsinformationstjenesteenhed (Aeronautical Information Service Unit):

En tjeneste, der er oprettet inden for det fastlagte dækningsområde, og som har ansvaret for at tilvejebringe luftfartsoplysninger og -data, som er nødvendige for luftfartens sikkerhed, regelmæssighed og effektivitet.

Luftfartøj:

En indretning, der bæres oppe i atmosfæren ved luftens påvirkning, bortset fra indretninger, der bæres oppe alene ved direkte luftpåvirkning på jordens overflade.

Luftfartøj lettere end luft (Lighter-than-air aircraft):

Et luftfartøj, der hovedsagelig bæres oppe af luftens statiske opdrift.

Luftfartøj tungere end luft (Heavier-than-air aircraft):

Et luftfartøj, der under flyvning hovedsagelig bæres oppe af aerodynamiske kræfter.

Luftfartøjschef (Pilot-in-command):

Den pilot, der er udpeget af operatøren eller ved privatflyvning af luftfartøjets ejer til at have kommandoen over flyvningen, og som er pålagt ansvaret for flyvningens sikre gennemførelse.

Luftpudefartøj (Hovercraft):

Et motordrevet fartøj, hvis masse hovedsagelig bæres oppe af en kontinuerlig produceret pude af luft, hvis effektivitet er direkte betinget af fartøjets nærhed til terrænet, over hvilket det bevæger sig eller står stille.

Luftskib (Airship):

Et kraftdrevet luftfartøj, som er lettere end luft.

Lufttrafik (Air traffic):

Al trafik med luftfartøjer under flyvning eller under manøvrering på en flyveplads' manøvreområde.

Lufttrafikhændelse (Air traffic incident):

En flyvehændelse, der indebærer en alvorlig tildragelse, hvori lufttrafik er involveret.

Lufttrafiktjeneste (Air traffic service - ATS):

En tjeneste, der har til opgave at

- a. forebygge sammenstød mellem luftfartøjer,
- b. forebygge sammenstød på manøvreområdet mellem luftfartøjer og hindringer,
- c. fremme og regulere lufttrafik,
- d. give råd og oplysninger af betydning for flyvningers sikre og effektive udførelse og
- e. underrette henholdsvis kontrolcentral eller flyveinformationscentral og redningscentral om luftfartøjer, der har behov for eftersøgnings- og redningstjeneste, og i nødvendigt omfang assistere disse.

Lufttrafiktjenesteenhed (Air traffic services unit):

Fællesbetegnelse omfattende flyvekontrolenhed, flyveinformationscentral, meldekantor for lufttrafiktjeneste og AFIS-enhed.

Lufttrafiktjenesteluftrum - ATS-luftrum (Air traffic services airspace):

Et nærmere klassificeret luftrum, benævnt med et bogstav, inden for hvilket det er angivet, hvilke typer flyvning der må forekomme, hvilke krav der er foreskrevet, og hvilken lufttrafiktjeneste der udøves.

Anm.: ATS-luftrum er klassificeret som klasse A til G.

Luftvej (Airway):

Et kontrolområde eller en del deraf, udformet som en korridor og udstyret med radionavigationshjælpemidler.

Manøvreområde (Manoeuvring area):

Den del af en flyveplads, der anvendes til luftfartøjers start, landing og kørsel, bortset fra forpladsen.

Marchfart (Cruising speed):

Planlagt egenfart i marchhøjden.

Marchhøjde (Cruising level):

En flyvehøjde, hvori en væsentlig del af en flyvning foregår.

Marchstigning (Cruise climb):

En stigeteknik, som indebærer en forøgelse af luftfartøjets højde, efterhånden som dets vægt formindskes.

MEL-liste (Minimum equipment list):

Et luftfartsforetagendes minimumskrav med hensyn til omfanget af udstyr, der skal være installeret i luftfartsforetagendets luftfartøj. Listen angiver yderligere de kompenserende vilkår, der skal være opfyldt, før en flyvning må påbegyndes med visse komponenter eller systemer ude af funktion.

MEL-system (Minimum equipment list system):

Et af et luftfartsforetagende udarbejdet dokument, der redegør for luftfartsforetagendets flyvninger med udstyr ude af funktion.

METAR/SPECI (METeological Aerodrome Report):

Meteorologiske meldinger i kode.

Meteorolog (Meteorologist):

En person, hvis faglige uddannelse også omfatter en teoretisk og praktisk flyvemeteorologisk uddannelse, der er godkendt af Statens Luftfartsvæsen.

Meteorologisk kontor (Meteorological office):

Et kontor, der er bemandet med meteorolog(er), og som er udpeget til at udstede udsigter og yde anden form for meteorologisk tjeneste, der kræves for at dække luftfartsoperationelle behov. Kontoret skal være beliggende på en flyveplads.

Meteorologisk melding (Meteorological report):

En beskrivelse af observerede meteorologiske forhold på et bestemt tidspunkt og sted.

Meteorologiske oplysninger (Meteorological information):

Meteorologiske meldinger, analyser, udsigter og enhver anden beskrivelse, der vedrører eksisterende eller forventede meteorologiske forhold.

Meteorologisk overvågningskontor (Meteorological watch office):

Et kontor, der er bemandet med flyvemeteorolog(er), og som har til opgave inden for grænserne af en flyveinformationsregion at opretholde overvågning af vejrforholdene og at udfærdige, afgive og udsende oplysninger og varsler om en route-vejrforholdene, som kan indvirke på flyveoperationers sikkerhed.

Meteorologisk tjeneste (Meteorological service):

Fællesbetegnelse for de forskellige former for tjenester, der udøves af meteorologiske kontorer og overvågningskontoret samt af formidlingstjeneste- og vejrobservationstjenesteenheder.

Mindre luftfartøj:

Et luftfartøj, der ikke er klassificeret som et stort luftfartøj, samt alle svævefly og balloner uanset vægt.

Mindste nedgangshøjde (Minimum descent altitude/Minimum descent height - MDA/H):

En fastsat højde for ikke-præcisions-indflyvning og cirkling. Den må kun underskrides, hvis fortsat indflyvning kan gennemføres med den krævede visuelle reference.

Minimumsektorhøjde (Minimum Sector Altitude):

Den laveste højde over havets middelvandstand (MSL), der i en nødsituation sikrer en mindste afstand på 300 m (1000 FT) over alle hindringer inden for en sektor af en cirkel med radius 46 km (25 NM) med centrum i et radionavigationshjælpemiddel.

MMEL (Master minimum equipment list):

Den certificerende myndigheds minimumskrav med hensyn til omfanget af udstyr af betydning for luftdygtigheden, der skal være installeret i en flermotoret luftfartøjstype/version. Listen angiver yderligere de kompenserende vilkår, der skal være opfyldt, før en flyvning må påbegyndes med visse komponenter eller systemer ude af funktion.

MNPS luftrum (Minimum Navigation Performance Specification Airspace - MNPS airspace):

Et luftrum, hvori der er fastsat konkrete navigationskrav til maksimal vandret afvigelse i sømil (NM) fra tildelt eller valgt rute.

Motorsvævefly (Powered sailplane):

Svævefly med motor. Ved motorsvævefly forstås i BL 6-104 et svævefly, som er forsynet med motor, og som ifølge den flyvehåndbog, der er godkendt af Statens Luftfartsvæsen, er klassificeret som et motorsvævefly.

Motorsvævefly inddeles af hensyn til uddannelse mv. i følgende kategorier:

- a. Kategori 1: Motorsvævefly, som er udstyret med helt eller delvist indtrækkelig motor eller propel, og som i henhold til den godkendte flyvehåndbog ikke må starte ved egen kraft.
- b. Kategori 2: Motorsvævefly, som er udstyret med helt eller delvist indtrækkelig motor eller propel, og som

i henhold til den godkendte flyvehåndbog må starte ved egen kraft.

- c. Kategori 3: Motorsvævefly, som er udstyret med integreret, ikke-indtrækkelig motor eller propel, og som i henhold til den godkendte flyvehåndbog må starte ved egen kraft, bl.a. motorsvævefly til rejsebrug (Touring Motor Glider - TMG).

Den godkendte organisation kan under hensyntagen til den enkelte type motorsvæveflys særlige karakteristika fravige ovennævnte kategorisering og fastsætte den pågældende særlige types kategorisering.

Kategoriseringen skal godkendes af Statens Luftfartsvæsen.

Anm.: Fortegnelse over registrerede motorsvæveflys fordeling i kategorier udarbejdes og ajourføres af Dansk Svæveflyver Union.

MTOM - maksimalt tilladt startmasse (Maximum take-off mass):

Luftfartøjets største, godkendte startmasse, ved hvilken det er godtgjort, at de gældende luftdygtigheds- og støjcertificeringskrav er opfyldt.

Målbugsering (Aerial target towing):

Flyvning, hvor et luftfartøj bugserer mål, der benyttes til sigte- eller skydeøvelser.

Målflyvning (Aerial target flight):

Flyvning, hvor et luftfartøj fungerer som mål ved sigteøvelser.

Nat (Night):

Tiden mellem solnedgang og solopgang eller sådant andet tidsrum, som er fastsat af vedkommende myndighed.

Nationalitetsregister (Register of aircraft):

Et register, som føres af Statens Luftfartsvæsen, og som angiver

- a. luftfartøjets nationalitets- og registreringsmærker,
- b. nødvendige oplysninger til identificering af luftfartøjet,

- c. oplysninger om ejeren og hans erhvervelse af luftfartøjet,
- d. bemærkninger om luftfartøjets luftdygtighedsbevis,
- e. registreringsdatoen og
- f. andre oplysninger efter særskilt bestemmelse af Statens Luftfartsvæsen, herunder oplysninger om bruger i henhold til luftfartsforetagendets koncession.

Non-congested environment (helikopter):
Et område udenfor bymæssig bebyggelse.

Non-hostile environment (helikopter):
De områder hvor,

- a. en sikkerhedslanding kan gennemføres på grund af, at overfladens beskaffenhed og omgivelserne er egnet, eller
- b. de personer ombord i en helikopter kan beskyttes mod elementerne, eller
- c. eftersøgnings- og redningsenheders reaktionstid eller kapacitet svarer til den forventede udsættelse for elementerne, eller
- d. risiko- og farevurdering for tredje personer på landjorden eller ejendomme er acceptable.

NOTAM (Notice to Airmen):

En meddelelse, fordelt ved hjælp af telekommunikation, om etablering, status eller ændring af luftfartsanlæg, tjenester, procedurer eller fareaktiviteter, om hvilket kendskab er af væsentlig betydning for flyoperationers gennemførelse.

Nød (Distress):

En situation, hvori man trues af en alvorlig og overhængende fare, og som kræver øjeblikkelig hjælp.

Nødfase (Distress phase):

En situation, hvor der er rimelig vished for, at et luftfartøj og de ombordværende befinder

sig i alvorlig og overhængende fare og har behov for øjeblikkelig assistance. Kodebetegnelse DISTRESFA.

Nødradiopejlsender - ELT (Emergency Locator Transmitter - ELT):

Typer af automatiske nødlokaliseringssendere defineres som følger:

- a. Automatisk fastgjort (Automatic Fixed - ELT (AF)). Denne type ELT er beregnet til at være permanent installeret i luftfartøjet før og efter et havari og er konstrueret til at hjælpe eftersøgnings- og redningshold med at lokalisere et havaristed.
- b. Automatisk bærbar (Automatic Portable - ELT (AP)). Denne type ELT er beregnet til at være fast installeret i luftfartøjet før et havari, men til hurtigt at kunne fjernes fra luftfartøjet efter et havari. Den fungerer som en ELT under selve havariet. Hvis ELT'en ikke benytter en integreret antenne, kan den antenne, der er monteret på luftfartøjet, frakobles, og en hjælpeantenne (opbevaret i ELT-kassen) kan kobles til ELT'en. ELT'en kan bindes til en overlevende eller en redningsbåd. Denne type ELT er beregnet til at hjælpe eftersøgnings- og redningshold med at lokalisere havaristedet eller overlevende.
- c. Automatisk løs (Automatic Deployable - ELT (AD)). Denne type ELT er beregnet til at være fast installeret i luftfartøjet før et havari og automatisk løsnet og slynget ud, efter at en sensor har fastslået, at et havari har fundet sted. Denne type ELT kan flyde i vand og er beregnet til at hjælpe eftersøgnings- og redningshold med at lokalisere havaristedet.

Offshore operationer (Off-shore operations):

Rutinemæssige flyveoperationer som hovedsagelig finder sted over havområder eller til og fra offshore installationer. Disse operationer omfatter, men er ikke begrænset til, flyvninger til støtte af udnyttelsen af offshore olie,

gas-, og mineralforekomster samt lodsoverførsel.

Områdekontrolltjeneste (Area control service):
Flyvekontrolltjeneste for flyvninger inden for et kontrolområde.

Omstillingspunkt (Change-over point):
Det punkt, hvor det forventes, at et luftfartøj, som navigerer langs et afsnit af en ATS-rute, som er angivet ved hjælp af VOR/NDB-stationer, ændrer sin primære navigationsreference fra et bagvedliggende til det nærmest foranliggende hjælpemiddel.

Operation (Operation):
En start eller en landing med et luftfartøj.

Operation (Helikopter):
En aktivitet eller samlede aktiviteter, der udsættes for den samme eller lignede risici, og som kræver specificerede udstyr, eller opbygning og vedligeholdelse af specifikke pilotfærdigheder, som eliminerer eller reducerer disse risici.

Anm.: Disse aktiviteter omfatter, men er ikke begrænsede til, offshore operationer, HEMS, heli-hoist, osv.

Operational control:
Kontrol og overvågning af initiering, fortsættelse, diviering eller aflysning af en flyvning af en operatør for at opretholde flyvesikkerheden, regularitet og effektivitet.

Operational flight plan:
En operatørs planlægning for at sikre sikker gennemførelse af en flyvning, baseret på performance, andre operative begrænsninger og de forventede relevante forhold en route og ved de anvendte flyvepladser.

Operationel tommasse (Operational empty mass):
En ultralet flyvemaskines samlede masse i flyveklar stand med hjul, ski eller pontoner, men eksklusive pilot, passager og brugbart brændstof.

Operative banelængder (Declared distances):
Fællesbetegnelse for TORA, TODA, ASDA og LDA.

Passager (Passenger):
Enhver person, som ikke gør tjeneste som besætningsmedlem inden for flyvetiden.

Passagerluftfartøj (Passenger aircraft):
Et luftfartøj, som transporterer en eller flere personer, bortset fra besætningsmedlemmer, ansatte i luftfartsforetagendet, der udfører arbejde for luftfartsforetagendet, officielle repræsentanter for vedkommende myndighed eller personer, der ledsager en forsendelse eller anden fragt.

Pause:
En periode, der tæller som tjeneste, men hvori besætningsmedlemmet fritages for alle opgaver, og som er kortere end en hvileperiode.

PIB (Pre-flight Information Bulletin):
En præsentation af gældende NOTAM information af operationel betydning, forberedt forud for en flyvning.

Positionering:
Befordring på et luftfartsforetagendes foranledning af et ikke-tjenestegørende besætningsmedlem fra sted til sted, dog ikke rejsetid.

Privatflyvning (Private flight):
Flyvning, der ikke kræver tilladelse i henhold til luftfartslovens § 75.

Proceduredrej (Procedure turn):
En manøvre, hvor der foretages et drej bort fra en given flyvevej efterfulgt af et drej i den modsatte retning, således at luftfartøjet når ind på og fortsætter i den modsatte retning af den oprindelige flyvevej.

Anm.: Proceduredrej angives som "venstre" eller "højre" afhængig af retningen af det første drej.

Procedurer for lav sigtbarhed (Low Visibility Procedures - LVP):
Procedurer, der anvendes på en flyveplads for at sikre, at flyvninger i forbindelse med kategori II og III indflyvninger samt start i lav sigtbarhed udføres på sikker måde.

Præcisionsindflyvning (Precision approach):
En instrumentindflyvning, hvor der anvendes radiohjælpemidler, der giver løbende information om

- a. et luftfartøjs laterale afvigelser fra den tilsigtede indflyvningslinje og
- b. dets vertikale afvigelser fra den tilsigtede glidebane (ILS eller PAR).

Præcisionslandingsbane, kategori II eller III (Precision approach runway, category II or III):

En landingsbane, der er udstyret med elektroniske og visuelle hjælpemidler, som muliggør kategori II eller kategori III indflyvning.

QNH:

Det atmosfæriske tryk reduceret til middelvandstanden i overensstemmelse med standardatmosfæren.

Radiostation i luftfartøj (Radio station in aircraft):

Kommunikationsudstyr i et luftfartøj.

Radiostation for lufttrafiktjeneste (Air-ground control radio station):

Luftfartstelekomunikationsstation, der primært har ansvaret for ekspedition af meldinger vedrørende drift af og kontrol med luftfartøjer i et bestemt område.

Radiotelefoni (Radio telephony):

En kommunikationsform med det primære formål at udveksle informationer/meldinger ved hjælp af tale.

Radioudstyr (Radio equipment):

Udstyr beregnet til at overføre eller fremskaffe information ved hjælp af elektromagnetiske bølger med tilhørende betjeningsudstyr, computere, indikatorer mv.

Rapportpunkt (Reporting point):

Et nærmere fastsat geografisk sted, i forhold til hvilket et luftfartøjs position kan angives.

RCC (Rescue Co-ordination Center):
Redningscentral.

Redningscentral (Rescue coordination centre(RCC)):

En enhed, som inden for en eftersøgnings- og redningsregion er ansvarlig for organiseringen af eftersøgnings- og redningstjeneste og for samordningen af eftersøgnings- og redningsaktioner inden for denne region.

Referencepunkt for flyveplads (Aerodrome reference point):

Den fastsatte geografiske position for en flyveplads.

Rejsetid:

Den tid, som

- a. medgår til befordring fra hjemmet til et angivet mødested og vice versa, samt
- b. medgår til lokal transfer fra et hvilested til påbegyndelse af tjenesten og vice versa.

Reklameflyvning (Aerial advertisement flight):

Flyvning med luftfartøjer, der benytter på krop eller bæreplaner installerede reklameanordninger, eller som bugserer et reklamebanner eller anden reklamegenstand.

Reklamedkastning (Dropping of advertisement articles):

Nedkastning under flyvning af reklamesedler eller andre reklamegenstande fra et luftfartøj.

Rekorderet materiale:

Ved rekorderet materiale forstås rekorderet talekommunikation eller rekorderede data, som er opbevaret på et fast medie eller et flytbart medie samt udskrifter af det rekorderede.

Required communication performance (RCP):

Et udtryk, der angiver krav til ydeevnen for kommunikationsmidler, som anvendes til støtte for nærmere angivne lufttrafikstyrings (ATM) funktioner.

Required Navigation Performance - RNP):

Se Krævet navigationsnøjagtighed.

Required Navigation Performance type - RNP type):

Se Krævet navigationstype.

Restriktionsområde (Restricted area):

Et nærmere afgrænset luftrum over en stats territorium eller territoriale farvand, inden for hvilket flyvning kun må foregå på visse nærmere angivne betingelser.

RVSM luftrum (Reduced Vertical Separation Minimum Airspace - RVSM Airspace):

Et luftrum mellem FL 290 og FL 410 i hvilket der mellem fly anvendes reduceret vertikalt adskillelsesminimum på 300 m (1000 FT).

Rullevej (Taxiway):

En vej, der er anlagt på en landflyveplads til brug for luftfartøjer under kørsel fra en del af flyvepladsen til en anden, herunder:

- a. Rullevej ved standplads. Den del af et rullevejssystem, som findes på forpladsen, og som kun har til formål at give adgang til standpladser.
- b. Rullevej på forplads. Den del af et rullevejssystem, som findes på forpladsen, og som i en gennemgående rute krydser forpladsen.
- c. Rullevej til hurtig frakørsel. En rullevej, som slutter sig til en bane i en spids vinkel, således at landende luftfartøjer kan køre fri af banen med en højere hastighed, end det ellers er muligt, med det formål at nedbringe den tid, banen er optaget.

Rullevejssikkerhedszone (Taxiway strip):

Et nærmere angivet område på begge sider af en rullevej, hvis formål er at reducere risikoen for skader på luftfartøjer, der kører af rullevejen.

Rundflyvning (Sightseeing flight):

Flyvning, der udføres med start og landing på samme flyveplads, og hvor der medføres passagerer mod betaling.

Ruteflyvning (Scheduled flight):

En række flyvninger, der har samtlige følgende kendetegn:

- a. De gennemføres med luftfartøjer til transport af passagerer, fragt og/eller post mod vederlag, således at der for hver flyvning udbydes

pladser til salg på individuel basis til offentligheden (enten direkte hos luftfartsselskabet eller hos dets autoriserede bureauer).

- b. De gennemføres mellem de samme to eller flere lufthavne:
  1. enten i henhold til en offentliggjort fartplan eller
  2. med en sådan regelmæssighed eller hyppighed, at der tydeligt er tale om en systematisk række flyvninger.

Series of flights:

Fortløbende flyvninger der,

- a. starter og ender inden for en 24-timers periode og
- b. udføres af samme luftfartøjschef.

SIGMET-oplysninger (SIGMET information):

Oplysninger udfærdiget af et meteorologisk overvågningskontor vedrørende forekomsten eller forventet forekomst af nærmere fastsatte en route-vejrphenomener, som kan indvirke på flyvningens sikre gennemførelse.

Signalområde (Signal area):

Et område på en flyveplads, på hvilket jord-signaler udlægges.

Sigtbarhed (Visibility):

Den sigtbarhed til luftfartsmæssig brug, der efter a. eller b. er størst:

- a. Den største afstand, i hvilken en sort genstand af passende dimensioner placeret tæt på jordoverfladen kan ses og genkendes mod en lys baggrund.
- b. Den største afstand, i hvilken lys på omkring 1000 candela kan ses og identificeres mod en uoplyst baggrund.

Anm.1: Med en given udslukningskoefficient (udtryk for hvornår lyset ikke mere kan observeres af det menneskelige øje) har de to afstande forskellige værdier målt i luft. Den

afstand, der er nævnt under b., varierer i takt med baggrundsbelysningen. Den afstand, der er nævnt under a., er repræsenteret ved meteorologisk optisk rækkevidde (MOR).

Anm: 2: Definitionen omfatter observationer af sigtbarhed i lokale rutine- og specielle rapporter, observationer af fremherskende og minimum sigtbarhed rapporteret i METAR og SPECI samt observationer af sigtbarhed ved jorden.

Sigtbarhed ved jorden (Ground visibility):
Sigtbarheden på en flyveplads, angivet af en godkendt observatør eller af automatiske systemer.

Sikkerhedslanding (Safe forced landing):
En uundgåelig landing på land eller vand med et luftfartøj hvor der er en rimelig forventning at der ikke sker personskader i luftfartøjet eller på landjorden.

Skoleflyvning:
Flyvning ved en flyveskole med det formål, at en elev kan opnå certifikat/bevis eller PFT.

Skydækkeshøjde (Ceiling):
Højden over jorden eller vandet af underkanten af det laveste skylag under 6000 m (20.000 FT), der dækker mere end halvdelen af himlen.

Slutindflyvning (Final approach):
Den del af en instrumentindflyvningsprocedure, som begynder ved det angivne slutindflyvningspunkt, og som slutter ved et punkt i nærheden af flyvepladsen, fra hvilket landing kan foretages, eller procedure for afbrudt indflyvning påbegyndes. Hvis der ikke er angivet et slutindflyvningspunkt, begynder slutindflyvning

- a. ved afslutningen af det sidste procedure-eller basedrej eller
- b. ved det punkt, hvor luftfartøjet begynder at følge den sidste kurs, som er angivet i indflyvningsproceduren.

Slutindflyvningspunkt (Final approach fix/ Final approach point - FAF/FAP):

Det punkt i en ikke-præcisionsindflyvning eller alternativt i en instrumentindflyvning, hvorfra slutindflyvning påbegyndes.

SMS:

Se flyvesikkerhedsstyringssystem.

Speciel VFR-flyvning (Special VFR flight):

En VFR-flyvning som har fået klarering af en flyvekontrolenhed til at flyve i en kontrolzone under vejrforhold, der er dårligere end de visuelle vejrforhold (VMC).

Standardflyveplan (Repetitive flight plan):

En flyveplan for en række af hyppigt gentagne og regelmæssigt udførte individuelle flyvninger med enslydende grunddata, som et luftfartsforetagende har indleveret til opbevaring og gentagen brug ved lufttrafiktjenestenheder.

Standby:

En nærmere bestemt periode, hvor et besætningsmedlem på luftfartsforetagendets forlangende skal stå til rådighed for at modtage indkaldelse til flyvning, positionering eller anden tjeneste uden mellemliggende hvileperiode.

Start i lav sigtbarhed (Low Visibility Take-Off - LVTO):

En start, hvor banesynsvidden (RVR) er under 400 m.

Startdistance, krævet (Take-Off Distance Required (TODR)):

Den distance, der er angivet i flyvehåndbogen, og som kræves for udførelsen af proceduren for gennemført start med påfølgende stigning til en specificeret højde, efter at motorstop er indtruffet ved kritisk hastighed. Den specificerede højde kan, afhængig af certificeringsgrundlaget, være 35 FT eller 50 FT over hindringsfrit niveau.

Startløb (Take-off run):

Den strækning, som ifølge flyvehåndbogen maksimalt påregnes tilbagelagt af en flyvemaskine/et luftfartøj, inden hjulene definitivt har sluttet baneoverfladen under en gennemført start efter motorstop ved kritisk hastighed (V1).

Anm.: Ovenstående startløb er en nettodistance, defineret som den ved typens certificering demonstrerede distance til lift-off eller ved V1 plus en sikkerhedsmargin omfattende halvdelen af den distance, hvormed denne overstiges af startdistancen.

State Minima:

State Minima forstås som anflyvnings- og startminima for visse flyvepladser fastsat af den pågældende stat.

State of Design (Typeansvarligt land):

Den stat, som har jurisdiktion over den organisation, der er ansvarlig for typedesignet, (også kendt under begrebet typeansvarlig myndighed).

State of Registry (Registreringstat):

Den stat, som har registrerede luftfartøj på dennes nationalregister.

State of the operator:

Den stat, i hvilken en operatør har sin hovedvirksomhed eller permanente adresse.

Statsluftfartøj (State aircraft):

Ved statsluftfartøjer forstås i BL 10-2 civilt registrerede luftfartøjer, som udelukkende anvendes til statsformål af ikke-erhvervsmæssig art.

Stopvej (Stopway):

Et areal, som i forlængelse af en bane af vedkommende myndighed er godkendt til standsning af luftfartøjer.

Stort luftfartøj:

Et luftfartøj, der er klassificeret som en flyvemaskine med en maksimal startmasse på mere end 5.700 kg, eller en helikopter med en maksimal tilladt startmasse på over 3.175 kg.

Styret (styrede) kurs (Heading):

Retningen af et luftfartøjs længdeakse under flyvning, udtrykt i grader fra nord (retvisende, misvisende, devierende eller grid).

Sygetransport (Transportation of immobile persons):

Transport af patient, som ikke kan benytte et almindeligt passagersæde, og hvor der ikke

kræves særlig behandling/overvågning under flyvningen.

Sætningsområde (Touch down and lift off area, TLOF):

Et afgrænset bæredygtigt område, hvorpå en helikopter kan sættes ved landing, og hvorfra en helikopter kan lette ved start.

Take-off decision point (TDP):

Se ICAO Annex 6, Part III.

Take-off and initial climb phase:

Se ICAO Annex 6, Part III.

Taxaflyvning (Taxi flight):

Ikke-regelmæssig, erhvervsmæssig transport af passagerer udført med luftfartøjer, som er godkendt til befordring af højst 10 passagerer, og ikke-regelmæssig, erhvervsmæssig transport af fragt udført med luftfartøjer, hvis højst tilladte startmasse ikke overstiger 5.700 kg.

Terminalområde (Terminal control area - TMA):

Et kontrolområde oprettet i tilknytning til en eller flere flyvepladser.

Terrænkort for præcisionsindflyvning (Precision approach terrain chart):

Et kort, der gengiver højdevariationer i forhold til banetærsklen for et nærmere fastsat område før tærsklen.

Tjeneste:

Enhver opgave, som et besætningsmedlem skal udføre i forbindelse med en AOC indehavers virksomhed. Medmindre der er fastsat specifikke regler i EU-OPS-en, fastlægger myndigheden, hvorvidt og i hvilken udstrækning standby skal betragtes som tjeneste.

Anm: EU-OPS'en: Rådets forordning (EF) nr. 3922/1991 om harmonisering af tekniske krav og administrative procedurer inden for civil luftfart som ændret senest ved Europa-parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 859/2008.

Tjenesteperiode:

En periode, der begynder, når et besætningsmedlem af luftfartsforetagendet pålægges at påbegynde tjeneste, og som slutter,

når besætningsmedlemmet fritages for alle opgaver.

Tjenestegørende besætningsmedlem:

Et besætningsmedlem, der udfører sine opgaver i et luftfartøj under en flyvning eller under en hvilken som helst del af en flyvning.

Anm.: Et tjenestegørende besætningsmedlem kan være flyve- eller kabinebesætningsmedlem.

TODA (Take-Off Distance Available):

Længden af bane og af eventuelt hindringsfrit stigeområde, som af vedkommende myndighed er godkendt til startløb og påfølgende stigning til en højde af 35 FT over hindringsfrit niveau.

TORA (Take-off run available):

Længden af den del af en bane, som af vedkommende myndighed er godkendt til startløb.

Total vertical error:

Under flyvning, den vertikale geometriske forskel mellem den aktuelle trykhøjde i et luftfartøj og dennes anviste trykhøjde (flight level).

Trafikinformationer (Traffic information):

Informationer, udstedt af en lufttrafiktjeneste-enhed for at oplyse en pilot om anden kendt eller observeret trafik, som kan være i nærheden af det pågældende luftfartøjs position eller forventede rute, og for at hjælpe piloten til at undgå sammenstød.

Trafikinformationsområde (Traffic information area - TIA):

Et nærmere afgrænset, ikke-kontrolleret luft- rum, der strækker sig opefter fra en nærmere fastsat grænse over jordens eller vandets overflade til en nærmere fastsat øvre grænse, og som er oprettet i tilknytning til en trafikinformationszone.

Trafikinformationszone (Traffic information zone - TIZ):

Et nærmere afgrænset, ikke-kontrolleret luft- rum, der strækker sig opefter fra jordens eller vandets overflade til en nærmere angivet øvre grænse, og som er oprettet omkring en ikke-kontrolleret flyveplads.

Trafikområde (Movement area):

Den del af en flyveplads, der anvendes til luftfartøjers start, landing og kørsel, inklusive manøvreområde og forplads(er).

Trafikrunde (Aerodrome traffic circuit):

Den flyvevej, som luftfartøjer følger under flyvning i nærheden af en flyveplads.

Trafikzone (Aerodrome traffic zone - ATZ):

Et nærmere afgrænset luftrum, oprettet omkring en flyveplads til beskyttelse af flyvepladstrafik.

Transitflyvning (Transiting by air):

Ved transitflyvning forstås i BL 5-24:

- a. Gennemflyvning af Sondrestrom FIR, hvorunder dansk luftrum overflyves.
- b. Flyvninger til og fra Grønland, hvor der på den pågældende flyvning foretages højst 2 landinger.

Trykhøjde (Pressure altitude):

Et atmosfærisk tryk, som angives i den højde over havet, som svarer til det pågældende tryk i standardatmosfæren.

Tusmørkeperiode (Twilight period):

Den periode efter solnedgang og den periode inden solopgang, hvor vedkommende stat har fastsat, at VFR-flyvning kan foregå efter samme regler som om dagen (VFR-DAG).

Tærskel (Threshold):

Begyndelsen af den del af banen, som kan bruges til landing.

Ubemandet friballon (Unmanned free balloon):

Et ubemandet luftfartøj, der i fri flyvning er lettere end luft, og som ikke fremdrives ved egen kraft under flyvning.

Udflyvningsområde (Take-off area):

Udflyvningsfladens projektion på det underliggende terræn, over hvilket udflyvning fra en flyveplads finder sted.

Udkald til tjeneste:

Det tidspunkt, hvor operatøren kontakter besætningsmedlemmet for beordring til tjeneste.

Udlejning af luftfartøjer:

Enhver erhvervsmæssig overladelse til brug af et luftfartøj.

Udsigt (Forecast):

En beskrivelse af forventede meteorologiske forhold på et nærmere fastsat tidspunkt eller for en nærmere fastsat periode og for et nærmere fastsat område eller en nærmere fastsat del af luftrummet.

Udvidet flyvebesætning:

En flyvebesætning, der består af flere personer end det påkrævede mindsteantal for den pågældende flyvemaskine, og hvor hvert besætningsmedlem kan forlade sin post og blive erstattet af et andet passende kvalificeret flyvebesætningsmedlem.

Uheld med farligt gods (Dangerous goods incident):

En begivenhed forårsaget af farligt gods, som transporteres med luftfartøj, bortset fra ulykke med farligt gods, når begivenheden sker under eller i forbindelse med transporten, og begivenheden resulterer i kvæstelse af person, skade på ejendom, brand, brækage, spild, udsivning af væske eller stråling eller andet bevis på, at emballagen er blevet beskadiget. Enhver begivenhed i forbindelse med transporten af farligt gods, som bringer luftfartøjet eller de ombordværende i alvorlig fare anses også for et uheld med farligt gods.

Ulykke med farligt gods (Dangerous goods accident):

En begivenhed forårsaget af farligt gods, som transporteres med luftfartøj, når begivenheden sker under eller i forbindelse med transporten, og den resulterer i dødsfald, alvorlig kvæstelse af person eller større skade på ejendom.

Undervandslokaliseringsanordning (Underwater locating device - ULD):

Et apparat, som udsender lokaliserings signaler, når det befinder sig i vand.

Uvishedsfase (Uncertainty phase):

En situation, hvor der hersker uvished om et luftfartøjs og de ombordværendes sikkerhed. Kodebetegnelse INCERFA.

Vat:

Hastighed ved passage af den relevante banetærskel (speed at threshold), baseret på 1,3 gange stillingshastigheden i landingskonfiguration med maksimalt certificeret landingsvægt.

Vedkommende ATS-myndighed (Appropriate ATS authority):

Den luftfartsmyndighed, der af vedkommende stat er udpeget som ansvarlig for, at der ydes lufttrafiktjeneste i et bestemt luftrum.

Vedligeholdelsesattest (Certificate of release to service (CRS)):

Attestation for, at et luftfartøjs luftdygtighed er genetableret efter udførelse af inspektion og almindelig vedligeholdelse (planlagt vedligeholdelse) samt deraf afledte udskiftninger og reparationer.

Vejrobservationstjeneste (Meteorological observation service):

En tjeneste, der har til opgave at observere flyvepladsens aktuelle vejrforhold og at udfærdige meteorologiske meldinger til brug for luftfarten.

Venteposition (Taxi holding position):

En nærmere markeret position, hvor rullende luftfartøjer og køretøjer kan blive pålagt at standse med henblik på at opnå tilstrækkelig frigang fra banen.

Venteprocedure (Holding procedure):

En forudbestemt manøvre, som holder luftfartøjet inden for et angivet luftrum, mens det venter på videre klarering.

Vertikal sigtbarhed (Vertical visibility):

Den vertikale afstand udtrykt i længdeenheder, i hvilken det afhængig af atmosfæriske forhold er muligt om dagen at identificere iøjnefaldende, ubelyste genstande og om natten at identificere iøjnefaldende, belyste genstande.

Anm.: Vertikal sigtbarhed angives kun, når himlen er skjult af tåge, nedbør m.v., og det derfor er umuligt at identificere og afgive oplysninger om skyer.

VFR (Visual Flight Rules):
Visuelflyveregler.

VFR-flyvning (VFR flight):
Flyvning udført i overensstemmelse med visuelflyvereglerne.

Visuel indflyvning (Visual approach):
En indflyvning, hvor enten en del af eller hele instrumentindflyvningsproceduren ikke gennemføres, og indflyvningen udføres med visuel reference til terrænet.

Visuel inspektion (Pre-flight check):
En kontrol af luftfartøjet udvendig såvel som indvendig med henblik på konstatering af åbenlyse skader og mangler (uden brug af værktøj), inklusive kontrol af oliestand i motorer, gearkasser og hydraulikbeholdere samt kontrol af brændstoffets art, kvalitet og mængde.

Visuelle vejrforhold (Visual Meteorological Conditions - VMC):
Vejrforhold udtrykt i værdier for sigtbarhed, afstand fra skyer og skydækkeshøjde, der er lig med eller større end fastsatte minima.

VMC (Visual meteorological conditions):
Se visuelle vejrforhold.

Vso max:
Stallingshastigheden (calibrated airspeed - CAS) i landingskonfiguration med maksimal certificeret landingsvægt.

V_{TOSS} (vertical take-off safety speed (helikopter)):
Se ICAO Annex 6, Part III.

Wake turbulence kategori (Wake turbulence category):

Wake Turbulence er en inddeling af luftfartøjer på grundlag af maksimalt tilladte startmasse (MTOM). Luftfartøjer inddeles til dette formål i 3 kategorier:

- a. Let (Light - L): Alle luftfartøjstyper med MTOM 7.000 kg eller derunder.
- b. Middel (Medium - M): Alle luftfartøjstyper med MTOM mellem 136.000 kg og 7.000 kg.
- c. Tung (Heavy - H): Alle luftfartøjstyper med MTOM 136.000 kg eller derover.

Window of Circadian Low (WOCL):
WOCL er tidsfasen fra kl. 02.00 til 05.59. Inden for tre sammenhængende tidszoner er WOCL hjemmebasens tidszone. Uden for disse tre tidszoner refererer WOCL til hjemmebasens tidszone i de første 48 timer efter afgang fra hjemmebasens tidszone og derefter til den lokale tid.

Åbningstid (Hours when aerodrome is available for use):
Den periode, en offentlig flyveplads er stillet til rådighed for luftfart.

2. Ikrafttræden

Denne BL træder i kraft den 28. december 2009.

Statens Luftfartsvæsen, den 16. december 2009

Kurt Lykstoft Larsen

/ Per Veingberg